

Mot.nr 18/1970-71.

LAGUTSKOTTETS betänkande nr 38/1970-71
med anledning av ltm Alarik Häggblom m.fl:s
lagmotion om antagande av landstingsordning
för landskapet Åland och landskapslag om änd-
ring av landskapslagen angående landskapsför-
valtningen i landskapet Åland.

Med anledning av ovannämnda lagmotion, varöver Landstinget inbegärt
utskottets utlåtande, får utskottet värdsamt anföra följande:

Utskottet har med anledning av landskapsstyrelsens framställningar
nr 6 och 15/1971 avgivit betänkandena nr 35 och 33/1970-71. Förslaget
i motionen avviker i vissa avseenden från de förslag utskottet tidiga-
re framfört. Utskottet har likväl funnit att vissa förbättringar före-
slagits i jämförelse med utskottets förslag och har utskottet i sådana
avseenden omfattat motionen.

En väsentlig ändring i jämförelse med tidigare ställningstaganden
är den utvidgade form av parlamentarism, som motionen innefattar. Ut-
skottets majoritet har i ärendets tidigare behandling intagit en för-
siktigare hållning till denna fråga. Då anslutningen kring en utvidgad
parlamentarisk ansvarighet hos landskapsstyrelsen emellertid är större
än utskottet hade förutsett, har utskottet i princip likväl omfattat
förslaget i motionen.

Det synes dock utskottet uppenbart, att landskapsstyrelsens politis-
ka ansvarighet icke bör byggas upp på ett sådant sätt, att den kan upp-
tagas till prövning endast från landstingets sida. Också landskapssty-
relsen bör vara berättigad att i angelägenheter, som betraktas som vä-
sentliga för landskapsstyrelsens politiska målsättning, ställa förtroen-
defråga för att klargöra, om Landstinget omfattar denna målsättning
eller icke. Utskottet har därför föreslagit sådana kompletterande stad-
ganden som i detta avseende ansetts erforderliga. Enligt utskottets upp-
fattning är bristen på möjligheter att aktualisera förtroendefrågor
från lantrådets eller landskapsstyrelsens sida måhända den mest uppen-
bara luckan i landskapets gällande författning. Enligt motionens för-
slag skulle landskapsstyrelsen vara tvungen att avgå utan att förtroende-
frågan kunde föras till debatt därförinnan.

I motionen framhålles att ett av huvudsyftemålen med revisionen
av landstingsordningen och förvaltningslagen bör vara att skapa möjlig-
heter till en debatt mellan Landstinget och landskapsstyrelsen i själv-
styrelsens väsentliga angelägenheter. Utskottet omfattar helt denna
princip. I sådant syfte kan också tillkomsten av den självstyrelsepoli-
tiska nämnden och den utvidgade rätten att ställa frågor anses såsom
betydelsefulla reformer. I viss mån torde det i utskottets förslag

beredas utrymme för kontaktformer, som åtminstone enligt tidigare vedertagna uppfattningar kan anses täcka varandra. Då utskottet likväl ansett det bättre att anordna för många kontaktformer än att anordna för få, har utskottet icke velat motsätta sig de nya förslag, som motionen innehåller i sådant avseende.

Lagförslagen har, trots ett omfattande förarbete, fått sin nuvarande utformning utan det grundliga övervägande, som vore önskvärt. Utskottet vill också beklaga att icke hela förvaltningsreformen kan upptagas till behandling i samband med revisionen av landstingsordningen. På grund av de betänkligheter detta ger anledning till, vill utskottet icke ge landstingsordningen större skydd för framtiden genom bestämmande att kvalificerad majoritet fordras för dess ändrande, än att detta krav gäller enbart 55 §, för vilken det är oundgängligt.

Landstingsordningen.

5-6 §§. Utskottet anser att den i motionen uttryckta uppfattningen, att samma person icke kan vara medlem i både Landstinget och landskapsstyrelsen kan omfattas. En medlem i utskottet var dock i detta avseende av den meningen, att något hinder för sådant dubbelt medlemskap icke finnes.

Enligt motionen skulle det vara möjligt för ledamot av landskapsstyrelsen, som blivit vald till landstingsman, att själv avgöra om han vill tillträda landstingsmannauppdraget eller icke. Utskottet anser att sådan valfrihet icke borde finnas utan borde det i lag avgöras, vilket uppdrag vederbörande i sådant fall skall inneha i fortsättningen. Utskottet har därför infört den lydelse av dessa paragrafer, som föreslogs i betänkande nr 33/1970-71. En medlem i utskottet ville lösa denna fråga enligt den principen, att landstingsman icke skulle vara valbar till ledamot eller ersättare i landskapsstyrelsen. En minoritet inom utskottet var också villig att omfatta en sådan lösning, att ledamot av landskapsstyrelsen, som blivit vald till landstingsman, skulle få inneha båda uppdragen under den återstående mandattiden i landskapsstyrelsen, normalt två månader.

[I motionen föreslås en begränsning av valbarheten så, att innehav av tjänst eller befattning vid landskapets centrala ämbetsverk skulle utesluta valbarhet. Då likväl landskapets centrala ämbetsverk icke är en i lag definierad institution och icke heller med de föreslagna stadgandena i förvaltningslagen kommer att bli definierad, kan utskottet icke omfatta förslaget i detta avseende. Den gällande bestämmelsen har genom praxis fått en tolkning som enligt utskottets mening är klarare än något av de alternativ utskottet övervägt.]

8 §. I stadgandet har endast ett förtydligande införts.

23 §. Utskottet har återinfört landshövdingens och lantrådets rätt att göra framställningar i landstinget. Den i motionen föreslagna rätten att lämna meddelanden till landstinget medför icke möjlighet till ärendenas behandling i Landstinget, ej heller rätt att göra anslutningsmotion. Såväl landshövdingen som lantrådet borde likväl ha möjlighet att bringa ärenden till Landstingets behandling enligt utskottets åsikt.

I motionen föreslås att återtagande av framställning kunde ske blott efter talmanskonferensens hörande. Utskottet anser dock att talmanskonferensen icke har sådana uppgifter sig anförtrodda i landstingsarbetet som skulle ansluta sig till den föreslagna. Återkallande av en framställning medför uttryckligen rätt för envar landstingsman att göra anslutningsmotion, varför ärendets fortsatta behandling i Landstinget icke på detta sätt kan förhindras av landskapsstyrelsen. I utskottet har en medlem omfattat motionen i detta avseende men med den ändringen, att Landstingets presidium skulle höras i stället för talmanskonferensen. Utskottet har infört gällande stadgande om att återkallande kan ske då skäl därtill anses föreligga.

24 §. En medlem i utskottet ansåg att berättelsen över landskapsförvaltningen borde fortsättningsvis betecknas som lantrådets berättelse. Utskottets majoritet har omfattat motionen.

25 §. I motionen föreslås, att hemställningsmotion skulle kunna innehålla förslag att Landstinget måtte hos självstyrelsepolitiska nämnden hemställa om vidtagande av viss åtgärd. Då utskottets tidigare inställning varit att denna nämnd icke skall ha andra än rådgivande uppgifter och i motionen icke föreslås annan utvidgning av dess uppgifter än en viss initiativrätt, finner utskottet det uteslutet att nämnden på detta sätt skulle ges verkställande uppgifter. Utskottet har därför utelämnat möjligheten till sådan hemställningsmotion.

26 §. Tiden för ingivande av motioner i början av varje session föreslås i motionen förlängd till 15 dagar. Syftemålet med tidsbegränsningen för sådana motioner bör uppenbarligen vara att möjliggöra deras behandling under samma session utan att denna för motionernas skull måste förlängas. Utskottet anser den föreslagna tidsfristen alltför lång och föreslår att den skulle fastställas till åtta dagar. I stället har utskottet föreslagit att tiden för anslutningsmotioner skulle förlängas till fyra dagar, då denna tidsbegränsning i många fall visat sig vara alltför snäv. Enligt utskottets åsikt finns det icke skäl för undantag

för hemställningsmotioner. Kunde sådana ingivas oberoende av den för övriga motioner gällande tidsbegränsningen, så skulle det vara möjligt att utan skäl förlänga en session genom ingivande av hemställningsmotioner de sista dagarna landstinget är samlat. Utan tidsbegränsning skulle sålunda endast de i 27 § avsedda självstyrelsepolitiska motionerna bli.

4 kap. Utskottet anser motionärernas förslag om självstyrelsepolitiska nämndens benämning mindre lyckat. Det tidigare föreslagna namnet har gjort klar skillnad mellan landskapsstyrelsen och nämnden, vilket det föreslagna nya namnet icke gör. Då nämndens uppgifter icke är och icke heller bör vara i något avseende av samma eller liknande natur som landskapsstyrelsens, fäster utskottet stort avseende vid att förväxling av organen och deras uppgifter i möjligaste mån undvikas.

29 §. Enligt motionen skulle självstyrelsepolitiska nämnden berättigas göra förslag om åtgärder till såväl Landstinget som landskapsstyrelsen. Utskottets majoritet har omfattat initiativrätt inom Landstinget för nämnden. En medlem ansåg dock att den i 27 § stadgade motionsrätten var tillfyllest och att nämnden icke borde få initiativrätt.

Däremot ansåg utskottet att nämnden icke borde ha rätt att göra förslag till landskapsstyrelsen. Härav kunde följas att nämnden på Landstingets vägnar utövar inflytande på landskapsstyrelsens verksamhet, vilket är främmande för Landstingets organisation, där beslut slutligt tillkommer i plenun om de icke berör Landstingets inre angelägenheter. Det föreligger också en uppenbar risk för konfliktsituationer, om landskapsstyrelsen i förlitan på att självstyrelsepolitiska nämnden givit uttryck för Landstingets vilja fattar beslut, som sedermera kommer att kritiseras av Landstingets majoritet. En medlem av utskottet hade dock velat omfatta motionen i detta avseende oförändrad.

32 §. Beträffande tystnadsplikten för självstyrelsepolitiska nämndens medlemmar har utskottet omfattat motionen. En medlem hade likväl velat föreskriva enhälligt beslut för ovillkorlig tystnadsplikt.

35-39 §§. I motionen föreslås, att också Landstingets finansutskott och kulturutskott skulle fungera som lagberedande organ. Lag- och ekonomiutskottets namn föreslås i samband härmed ändrat till ekonomiutskottet. Härigenom kunde lagförslag, hörande till dessa utskotts speciella sektor, behandlas av samma utskott som helt eller delvis bereder bevillningsfrågor på samma område.

Ehuru förslaget innebär vissa fördelar sakligt sett har utskottet icke velat frångå den nuvarande beredningen av lagförslagen i två utskott. Utskottet anser att juridisk sakkunskap såvitt möjligt bör vara repre-

senterad i de lagberedande utskotten och det skulle sällan vara möjligt att uppnå detta med fyra lagberedande utskott. Även om behandlingen i stora utskottet kan möjliggöra en enhetlighet i lagstiftningsarbetet föreligger dock risk för att svårigheter uppstår. Det kan icke heller anses vara riktigt att stora utskottet skall belastas med lagtekniska uppgifter i större utsträckning än hittills.

Utskottet har därför bibehållit den nuvarande organisationen av lagberedningsarbetet i landstinget i den något reviderade form utskottet föreslog i sitt betänkande nr 33/1970-71. Då hela reformförslaget också innefattar en strävan att häva den tidsnöd, som i många fall präglat landstingsarbetet, bör det bli möjligt att i större utsträckning än hittills inhämta utlåtanden av andra utskott, varigenom de i motionen avsedda fördelarna borde kunna uppnås. En medlem av utskottet var villig att omfatta motionen beträffande lagberedningen i Landstinget.

Då utskottet vidhållit sitt tidigare förslag, blir en omparagrafering nödvändig. Därvid kan motionens 41 § uppdelas i tvenne paragrafer, vilket utskottet anser vara att föredraga ur redaktionell synpunkt.

45 §. Utskottet har infört en redaktionell ändring.

48 §. I motionen föreslås en utvidgad rätt för landstingsman att ställa frågor till landskapsstyrelsen. Den ena formen (spörsmål) liknar i hög grad interpellationsrätten i riksdagen men skulle enligt motionen icke innebära förtroendefråga. Avsikten skulle vara att möjliggöra en debatt inom landstinget i förvaltningsfrågor. Det föreslås likväl, att Landstinget kunde efter avslutad överläggning fatta beslut i ärendet.

Utskottet anser likväl, att det är främmande för den gällande fördelningen av maktbefogenheterna i landskapet att Landstinget skulle fatta beslut i förvaltningsärenden. På Landstinget ankommer att genom lagstiftning och beviljning uppdraga gränserna för landskapsstyrelsens verksamhet men icke att fatta beslut i de ärenden, som anförtrotts landskapsstyrelsen såsom förvaltningsärenden. Utskottet har därför ansett att debatt i ärendet kunde tillåtas men sedan den är avslutad skulle beslut icke fattas, vilket skulle innebära detsamma som att enkel övergång till dagordningen alltid skulle vara föreskriven.

Två medlemmar ansåg att införande av spörsmål icke var påkallat.

Förslaget om komplettering av enkel fråga med tilläggsfrågor, vilket utskottet tidigare övervägde vid behandlingen av landskapsstyrelsens framställning i ämnet, kan utskottet omfatta.

49 §. Utskottet har infört förtydligande ändringar i 1 mom., som utskottet i sak kan omfatta. En medlem ansåg att beslut om misstroendevotum

borde omfattas av minst 20 landstingsmän.

Däremot kan utskottet icke omfatta det i motionen föreslagna 2 mom. Det torde icke vara möjligt för Landstinget att avgöra, om lantrådet anhållit om befrielse från sitt uppdrag av politiska orsaker eller av andra skäl i det fall att han icke själv angivit skälet för sin avskedsansökan. Under sådana omständigheter förlorar tidsbestämningen helt sin betydelse. Vill lantrådet bereda Landstinget rådtrum före beslutets fattande, har han möjlighet därtill genom att begära befrielse från en tidpunkt, som är tillräckligt avlägsen för att Landstinget skall kunna överväga frågan grundligt. Utskottet har därför uteslutit 2 mom.

51 §. Hänvisande till föreslagen ändring av 23 § och då utskottet anser att jämväl de självstyrelsepolitiska motionerna borde beredas i utskott före fattande av slutligt beslut i ärendet har utskottet vidtagit härav påkallade ändringar.

55 §. I motionen föreslås att landskapslag, som berör självstyrelsens konstitution, skall kunna skyddas med krav på kvalificerad majoritet. De väsentliga bestämmelserna om självstyrelsens konstitution finnas i självstyrelselagen och lagen om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fastighet i landskapet Åland. I landskapslagstiftningen finnas endast ett fåtal stadganden, som enligt utskottets åsikt skulle behöva skyddas på detta sätt. Stadgandet i 55 § hör givetvis till dem. Därutöver borde stadgandena om landskapsstyrelsens politiska ansvarighet, om utseendet hos Ålands flagga och vapen och möjligen också andra stadganden i landstingsordningen åtnjuta sådant skydd. Utskottets majoritet har liksom i betänkandet nr 33/1970-71 ansett, att krav på kvalificerad majoritet för ändring av visst stadgande icke borde införas genom en bestämmelse i landstingsordningen utan blott möjlighet beredas att främdeles antaga sådana stadganden. Det i motionen framförda förslaget om att antagande av sådan begränsning också borde ske med kvalificerad majoritet finner utskottet principiellt riktigt. En medlem av utskottet ville dock redan i landstingsordningen fastställa de stadganden, som skulle skyddas med krav på kvalificerad majoritet för ändring, och en medlem ville begränsa kravet på kvalificerad majoritet till de två i 1 mom. nämnda grundlagarna.

70-71 §§. Utskottet föreslog i sitt betänkande nr 33/1970-71 ett tillägg i syfte att möjliggöra enhälligt val av justeringsmän och medlemmar i kanslikommissionen. Enligt motionen skulle också dessa val ske enligt bestämmelserna för proportionellt valsätt (72 §). Ehuru utskottet anser sitt tidigare förslag ha praktiska fördelar, vill utskottet icke föreslå ändring av stadgandena.

73 §. Stadgandets sakliga innehåll följer av 42 § 2 mom. och har därför uteslutits.

Ändringarna i förvaltningslagen.

1 §. [Stadgandet motiveras med att begreppet "centralt ämbetsverk" införes, vilket är av betydelse för tolkningen av 5 § landstingsordningen, sådan den föreslås lyda i motionen. Då sagda begrepp likväl förblir obestämt med det föreslagna stadgandet, har utskottet, som frångått motionens förslag till lydelse för 5 § landstingsordningen, föreslagit uteslutning av denna paragraf.]

2 §. Hänvisande till vad anfördes under 1 § har utskottet föreslagit utbyte av "landskapsstyrelsen" till "landskapsstyrelsen". Det kan dessutom icke anses lämpligt att lägre tjänstemän inom landskapsförvaltningen skulle vara valbara till ledamöter i landskapsstyrelsen, då dessa dock innehar en ställning av förmän till landskapsstyrelsen.

4 §. Såsom i allmänna motiveringen anfördes, anser utskottet att förtroendefråga också bör kunna ställas från lantrådets eller landskapsstyrelsens sida, varför utskottet här infört ett stadgande härom.

Sedan Landstinget konstaterat eller genom sitt beslut gjort det uppenbart att landskapsstyrelsen saknar Landstingets förtroende, bör landskapsstyrelsen dock handha förvaltningen såsom expeditonsminister till dess ny landskapsstyrelse blivit vald. Utskottet har kompletterat stadgandet för att klargöra detta.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå, att Landstinget måtte antaga lagförslagen med följande ändringar:

Landstingsordning för landskapet Åland.

5 §.

Valbar till landstingsman är envar som är röstberättigad.

Förverkar landstingsman sin valbarhet, upphör hans landstingsmannaupdrag.

Väljes landshövdingen, lantrådet, ledamot eller ersättare i landskapsstyrelsen, tjänsteman vid länsstyrelsen eller vid landskapsstyrelsen till landstingsman, skall vederbörande efter det valet vunnit laga kraft begära befrielse från förenämnda tjänst, befattning eller uppdrag. (utesl.) Har ledamot i landskapsstyrelsen tillträtt landstingsmannaupdrag, må han icke deltaga i landskapsstyrelsens sammanträden under återstoden av tiden för uppdraget såsom ledamot.

6 §.

Utses landstingsman till landshövding, lantråd eller till tjänsteman vid länsstyrelsen eller vid landskapsstyrelsen, skall han frånträda sitt landstingsmannaupdrag. Landstingsman, som valts till ledamot eller ersättare i landskapsstyrelsen, skall för den tid detta uppdrag varar frånträda sitt landstingsmannaupdrag. Ersättaren inträder i den avgåendes ställe.

8 §.

Avlider landstingsman eller förlorar han sin valbarhet eller avgår han på grund av laga eller av landstinget godkänt skäl eller förklaras han ha förverkat sitt uppdrag, inträder ersättaren i hans ställe.

Har landstinget----- (2 mom.)----- hans ställe.

Udergår landstingsman----- (3 mom.)----- den tiden.

Beträffande den ----- (4 mom.)----- i vallagen.

17 §.

Om sammankallandet----- (1 mom.)----- för Åland.

Kallelse till----- (2 mom.)----- förfoganden kungöres.

Ej må urtima landsting utsättas att börja tidigare än på 15 dagen efter kallelsens utfärdande, ej heller fortgå längre än till och med den sista helgfria dagen före den, då lagtima session vidtager.

Vid urtima---- (4 mom.)----- oskiljaktigt sammanhang.

23 §.

Landshövdingen och lantrådet samt landskapsstyrelsen är berättigade att överlämna framställning och meddelande till landstinget. Framställning må (utesl.) återtagas då skäl därtill anses föreligga.

Angående självstyrelsepolitiska nämndens initiativrätt stadgas i 29 §.

25 §.

Landstingsman äger rätt att till landstinget överlämna motion i den ordning 26 § stadgar. Motion skall innefatta antingen

1) lagmotion----- (1 punkten)----- riksdagen;

2) finansmotion----- (2 punkten)----- riksdagen; eller

3) hemställningsmotion, innehållande förslag att landstinget måtte hos riksdagen, landskapsstyrelsen eller talmanskonferensen (utesl.) hemställa om vidtagande av viss åtgärd.

26 §.

I 25 § omförmälda motioner skall skriftligen avfattade inlämnas till landstingets kansli. Landstingsman är icke berättigad att väcka i 25 § avsedd motion senare än klockan 12.00 på åttonde dagen efter det lagtima landsting i enlighet med 15 § sammankommit, såframt icke sådan direkt föranledes av något av landstinget redan fattat beslut eller till

landstinget överlämnad framställning eller återtagande av sådan eller ock av annan under landstinget inträffad händelse. Härvid må motion inlämnas senast klockan 12.00 på fjärde dagen efter den, då motionären bör anses ha fått kännedom om händelsen.

I motion----- (2 mom.)----- förslaget grundas.

Ej må----- (3 mom.)----- en skrift.

Motion må----- (4 mom.)----- av motionen.

4 kap.

Självstyrelsepolitiska nämnden.

29 §.

Varje lagtima landsting skall tillsätta en nämnd (självstyrelsepolitiska nämnden) med uppgift att verka såsom rådgivande organ i frågor rörande landskapets författningsenliga rättigheter.

Landstinget---- (2 mom.)----- utlåtande.

Nämnden vare ock obetaget att i dylik fråga hos landstinget (utesl.) väcka förslag om (utesl.) åtgärd.

30 §.

Självstyrelsepolitiska nämnden består av talmannen som ordförande samt fyra ledamöter och två ersättare, vilka landstinget väljer inom sig. Val av ledamöter och ersättare skall av landstinget förrättas senast fjärde dagen efter landstingets öppnande.

Nämnden väljer inom sig viceordförande.

32 §.

Självstyrelsepolitiska nämnden skall visa största varsamhet i avseende å meddelande till andra om vad vid nämndens sammanträde förekommit. Ifall nämnden prövar ovillkorlig tystnadsplikt vara av nöden, är samtliga närvarande därtill förbundna.

34 §.

Vad om utskott är stadgat i denna landstingsordning skall i övrigt i tillämpliga delar gälla självstyrelsepolitiska nämnden.

35 §.

Vid varje lagtima landsting skall senast andra dagen efter dess öppnande för beredning av ärenden sätts ett lagutskott, ett finansutskott, ett lag- och ekonomiutskott och ett kulturutskott, vart och ett bestående av fem medlemmar, samt ett justeringsutskott med tre medlemmar. För sådan behandling av ärenden, som omförmäles i 54 §, skall landstinget senast på tredje dagen tillsätta landstingets stora utskott, i vilket skall inväljas tio medlemmar.

Landstinget äger----- (2 mom.)----- fem medlemmar.

För varje----- (3 mom.)----- två ersättare.

Utskotts uppdrag----- (4 mom.)----- uppdragen slutförts.

Utskott må, där ärendena det påkallar, sammankomma jämväl under tid då landstinget icke sammanträder.

Vid urtima----- (6 mom.)----- ärendena erfordras.

36 §.

Till lagutskottet eller lag- och ekonomiutskottet hänskjutes förslag angående stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av landskapslag.

Lagutskottet åligger att bereda i 55 § nämnda ärenden och landskapsstyrelsens berättelse samt att skilja mellan landstinget och dess talmän, då talmannen vägrat upptaga väckt fråga eller framställa proposition eller då landstinget annorledes icke åtnöjts med talmannens förfarande.

Lagförslag och framställningar av ekonomisk natur hänskjutes företrädesvis till lag- och ekonomiutskottet.

Angående fördelningen mellan utskotten av de till dem hörande ärendena besluter landstinget.

37 §.

Till finansutskottet hänskjutes landskapsstyrelsens förslag till årsstater, förslag till framställning om extraordinarie anslag, finansmotioner samt landskapets bokslut och revisionsberättelse.

(Uteslutning).

38 §.

Kulturutskottet avger utlåtanden till finansutskottet över landskapsstyrelsens förslag till årsstater såvitt gäller anslag för kulturella ändamål samt utlåtanden i till detsamma hänskjutna frågor av kulturell innebörd.

39 §.

På justeringsutskottet----- (40 §)----- dess beslut.

40 §.

Utskott----- (41 §, 1 mom.)----- och viceordförande.

Vid förfall----- (41 §, 2 mom.)----- är tillstädes.

Uteblir utskottsmedlem----- (41 § 3 mom.)----- såsom utskottsmedlem.

Medlem, som----- (41 § 4 mom.)----- därigenom uppehålls.

41 §.

Utskott må----- (41 § 5 mom.)----- av självstyrelsepolitiska nämnden.

Landskapsstyrelsen, så ock----- (41 § 6 mom.)----- till känna.

45 §.

Vid plenum äger varje landstingsman, med i 47 § nämnda undantag, rätt att erhålla ordet i den ordning, vari han anmält sig. Dock kan landstingsman, på sätt i arbetsordningen närmare föreskrives, givas ordet i annan ordning för att närmare redogöra för utskottsbetänkande eller motion eller för att i korthet besvara annans anförande.

Varje landstingsman----- (2 mom.)----- tilldrager sig.

Ej må----- (3 mom.)----- utom protokollet.

48 §.

Till landskapsstyrelsen riktat spörsmål i angelägenhet, som faller inom landskapsstyrelsens beaktande, må framställas för behandling i landstinget. Sådant spörsmål skall skriftligen avfattat och av bestämt innehåll samt undertecknat av minst fem landstingsmän avlämnas till talmannen, vilken äger att överbringa detsamma till landskapsstyrelsen samt föredraga det till kännedom i landstinget. Inom tio dagar efter mottagandet av spörsmålet skall landskapsstyrelsen avgiva skriftligt svar eller ock meddela att svar icke avgives. Sedan svaret avgivits eller meddelandet lämnats vare det landstingsmännen obetaget att yttra sig i ärendet men må beslut i ärendet icke fattas.

Landstingsman äger----- (2 mom.)----- äga rum.

49 §.

Yrkande om att landstinget skall förklara, att lantrådet, eller landskapsstyrelsens ledamöter saknar landstingets förtroende, bör göras skriftligen och undertecknas av minst fem landstingsmän. Ärendet må icke upptagas till avgörande, förrän lantrådet eller, om yrkandet avser landskapsstyrelsens ledamöter, dessa beretts tillfälle att senast på tredje dagen efter erhållen del därav inför landstinget avgiva förklaring. Överläggning i ärendet må icke företagas tidigare än på fjärde dagen efter det landstinget mottagit förklaringen. Har minst 16 landstingsmän vid omröstning omfattat yrkandet, gäller det som landstingets beslut.

(Uteslutning).

51 §.

Till landstinget överlämnade framställningar och (utesl.) motioner må icke företagas till slutlig behandling, förrän betänkande över dem avgivits av utskott.

53 §.

Utskottsbetänkande skall----- (1 mom.)----- så besluter.

Landstinget kan besluta att inhämta nytt betänkande av samma utskott eller utlåtande av annat utskott eller av självstyrelsepolitiska nämnden.

55 §.

Landstingets bifall----(1 mom.)-----avgivna rösterna.

Landstinget må bestämma, att stadgandena om landskapsstyrelsens politiska ansvarighet gentemot landstinget och om Ålands flaggas och vapens utseende skall ändras, förklaras eller upphävas eller avvikelser från dem göras i den ordning i 1 mom. stadgas. Landskapslag, där sådan bestämmelse införes, skall stiftas i samma ordning.

73 §.

Uteslutes.

73 § (74 §).

Landskapslagar, i----- (73 §)----- Ålands författningssamling.

74 § (75 §).

Denna landstingsordning----- (1 mom.)----- tillkomna ändringar.

Stadgandet i 55 § denna landstingsordning må icke ändras, förklaras eller upphävas, ej heller må avvikelser därifrån göras på annat sätt än i sagda lagrum är stadgat.

Landskapslag om ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut upphäves 16 § 2 mom. landskapslagen den 16 april 1952 angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland (22/52) och ändras 2-4 §§ samt fogas till 10 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 §.

(Uteslutning).

2 §.

Lantrådet och----- (1 mom.)----- administrativ förmåga.

Ledamot i landskapsstyrelsen må likväl icke vara tjänsteman eller befattningshavare vid länsstyrelsen eller vid landskapsstyrelsen, ej heller annan tjänsteman eller befattningshavare, som på grund av sin ställning är redovisningskyldig inför landskapsstyrelsen.

Vad i----- (3 mom.)----- annorlunda föreskrives.

4 §.

Landskapsstyrelsens ledamöter utses för två kalenderår i sänder. Deras uppdrag fortgår likväl till dess val av nya ledamöter i landskapsstyrelsen ägt rum.

Har landstinget enligt landstingsordningen förklarat, att lantrådet eller landskapsstyrelsens ledamöter icke åtnjuter landstingets förtroende, så ock då lantrådet på anhållan avgått från sitt uppdrag, skall nya ledamöter utses för den återstående i 1 mom. avsedda tiden.

Har lantrådet eller landskapsstyrelsens ledamöter förklarat, att avgörande av ärende i landstinget på visst sätt innebär att lantrådet eller ledamöterna anser sig sakna landstingets förtroende, vare det dem obetaget, om sådant avgörande faller, att ställa sina platser till landstingets förfogande. Därvid förfäres såsom i 2 mom. är stadgat.

Avlider ordinarie ledamot eller befrias han från sitt uppdrag på enskild anhållan, skall ersättaren träda i hans ställe. I sådant fall, så ock då ersättare avlidit eller annars avgått, skall ny ersättare utses genom fyllnadsval.

Mariehamn, den 7 juni 1971.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Dahlman, viceordföranden Persson samt ledamöterna Curt Carlsson, Sundblom och Östling.